

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

## Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, félévre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy hónapra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél-évre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy hónapra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső fordautca 122. sz.  
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse ott. Zeitungs-Agent.

Nyitási cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetéseket s hirdetési díjakat a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

## T. cz. olvasóinkhoz.

A „Kolozsvári Közlöny“-t akkép alakították át, hogy reggeli és esti kiadásban jelenjen meg, a legújabb híreket és tudósításokat is legelőbb hozza, mindennap szédhoratván, illetőleg szétküldetvén délutáni órákban.

Jelszavunk: a haza és nemzet mindenek fölött! E zászló alatt fogjuk védelmezni híven, kitartással, Magyarország és polgártársaink érdekeit.

A bel- és külügyekről hozunk eredeti vezér- és másodszövegeket, azon publicisták tollából, kik politikai irói pályájukat Magyarország legnagyobb lapjain kezdék meg, s a tollat a legnehezebb időkben sem tették le, akkor sem, midőn sokan elnémtak, mert a sajtó vétségei fölött hadi törvényszékek ítélték, zsarnokkodtak. Az ország házából egy jeles írótl kapjuk tudósításainkat. Lesznek érdekes pesti és bécsi leveleink. Adunk válogatott Tárczákat és bő csatátért egy vált-honvéd szakavatott tollából. Lesznek eredeti távirataink, érdekes újdonsági rovatunk és szemszemzedett apróságok. Nagy gondot fordítunk városunk, a törvényhatóságok és községek ügyeire is, közintézetek ügyeire is, jöhrü k i m u n k a t á r s a i n k nagy számmal ajánlván fel becses támogatásukat.

Tizenöt évi fennállásunk alapján eszközölök ez általalakítást, mely szerint tisztelt olvasóink kezébe mi adjuk mindennap a legolcsóbb lapot.

## Előfizetési feltételek:

|   |
|---|
| Egy évre 1871 jan.—dec. 10 ft — kr. o. é.           |
| Félvve „ jan.—jun. 5 „ 50 „ o. é.                   |
| Évnegyedre „ jan.—mart. 3 „ — „ o. é.               |
| Két hónapra „ jan.—febr. 2 „ — „ o. é.              |
| Egy hónapra „ 1 „ — „ o. é.                         |
| Az esti kiadás külön küldésért a vidékre 1 ft 50 kr |
| Félvve „ „ „ „ „ „ 80 „                             |
| Emegyed „ „ „ „ „ „ 40 „                            |
| Két hónapra „ „ „ „ „ „ 30 „                        |
| Egy hónapra „ „ „ „ „ „ 20 „                        |

Az előfizetési pénzeket úgy az esti kiadás külön küldésért járó díjakat a „Kolozsvári Közlöny“ szerkesztőségéhez (bel-tordautca 122 szám) kérjük kiküldeni, mit t. előfizetőink postautalványokkal legcélszerűbben tehetnek.

Helyi előfizetéseket elfogad a szerkesztőség (b.-tordautca 122. szám) és Demjén László könyvkereskedése (piaczor Frélich-ház.)

A helyi hirdetések Demjén László könyvkereskedésében s a „Kol. Közlöny“ kiadó-hivatalában (piaczor zálogház-épület, az emelet hátsó részében) vételre fel a legmértányosabb díjak mellett.

Egyes példányok Demjén László könyvkereskedésében 4 kr. o. é. kaphatók.

A „reklamatiók“ a kiadó hivatalhoz intézendők. Kolozsvárt, januárban 1871.

A „Kol. Közlöny“ szerkesztősége.

## Tisztelgés Deáknál.

A Deák párt Pesten időző tagjai, mint rendszeren újv napján, most is megjelentek vezérüknél, elmondva neki szívök mélyéből jövő, s az egész hazában visszhangzó forró kívánatukat: hogy őt az Isten a haza javára sokáig éltesse. A tisztelgők kevéssel 10 óra előtt indultak ki a Deák-kör helyiségéből, s Perczel Béla a lelkét vezérlete alatt megjelentek Deák szállásán az „Angol királynéhoz“ címzett vendéglőben. Deák az érkezőket egyenként szíves kézzorítással fogadta, s miután mindnyája belépett, kört alakítva, Perczel Béla következő beszéddel üdvözlö:

„Tisztelt vezérünk, szeretett barátunk!  
Elytársaid, kiket nem a véletlen, hanem hazánk állapotainak komoly megfontolásából keletkezett meggyőződés hozott és tart össze, jelennek meg ma nálad, hogy neked boldog újévet kívánjanak.  
Isten adjon neked hosszú életet, állandó egészséget és tartson meg eddigi erődben, hogy ezentúl is előtünk járhasz ismert bölcsességgeddel, mi pedig követhessünk téged eddig is Jankadatlannal tanusított, mert teljesen kiérdemelt bizodalunkkal.

Mint hogy pedig igazságságon kétségbe nem vonható hazaszeretetednél fogva, hazánk boldogsága nélkül a tied sem képzelhető: nem üdvözölhetünk mi téged méltóbban, mint abbéli hő óhajtasunk kifejezése által, hogy Isten tegye boldoggá hazánkat, adjon neki tartós békét, emelje azt a jölet minél magasabb fokára, nevelje az ország lakói közt a testvéries egyetértést, és tegye ártalmatlanná azt, ki öntudattal, vagy bár a nélkül, ezen ország bárhonnan jövő ellenségének szolgálja eszközül, és azt hisszük, hogy ezeket kívánva a hazának, kívántuk neked is a legboldogabb újévet.

De hogy egészen kitarjuk bensőnket, nem hallgathatjuk el még azon óhajtasunkat sem: szeresse hazáját mindenki oly lángolóan, mint azt te szereted, és szolgálja mindenki oly híven és önzetlenül, mint azt te szolgálod, s hisszük, hogy a nemzet öni, s az ország virulni fog.

Még csak arra kérünk téged, hogy minket és távollévő, de velünk érző társainkat továbbra is barátságodban megtartani lögy szives, s vedd őszinte sziveinkből jötnék abbéli kívánásunkat, hogy Isten téged sokáig és boldogul éltesse!”

Lelkes éljenzés kísérte e melegen előadott szavakat. Deák láthatólag meghatóltan s megindultan a következőkben mondá el szívből jövő köszönetét:

„Tisztelt barátim!

Lelkem mélyéből mondok nektek forró köszönetet szíves barátságos üdvözetletökért. Helytelenül cselekedném, sérténém ezen barátságot és tiszteletet, ha ez ünnepeyes órában, a szívélyes barátság pillanatában, nehéz állásunkról, terhes kötelességeinkről és teendőinkről szólanék. Érzitek ti ezt valamennyien éppen úgy, mint én, jól ismeritek a nehézségeket, melyekkel küzdenünk kell.

Engem e pillanat arra határoz és arra jogosít, hogy csak arról szóljak, mi szívem mélyének erős, mély és búgó érzetében fakadt. Hálás köszönet szíves barátságokért, és azt kérem, hogy ezen szíves barátságot irántam tartsátok meg továbbra is. Isten áldását kívánom valamennyitökre és tiétekre. Adja Isten, hogy a haza boldogságában egyuttal ti is valamennyien boldogok legyetek! Az ég áldása reátok!”

Újabb lelkes éljenzés válaszolt Deák e szavaira, s miután egyenként újabban mindnyájával kezét fogott, s a kölcsönös újv kívánat újabban szívélyesen ismétlődött volna, elhagyák Deák lakát a tisztelgők; — míg az az éljen, mely itt elhangzott, ezerszer és ezerszer visszhangozik a nemzetben.

P. N.

Bécs, január 3-án.

\*) A német császár meg volna, s megvolnának a német császári elenodiumok is. De hol?

A császár Versaillesben gondolkodik a dicsőség mulandóságá felöl, tán háborogva kissé, miert várta meg a nap hanyatlását, s miert nem kötött békét akkor, midőn napja délponton tündöklött, midőn a rokonszenve hiánya még nem változott át ellenszennvé, s midőn a harzi szerenese kockázja nem fordult olyan hengeréssé, mintha vakot akarna vetni.

De háta császári korona? Ezt Bécsben őrzik. Nagy Károly koronája a bécsi Schatzkammerben diszlik, fejtellenül, s kérdés vajjon kerül-e a spreai császár fejére.

E kérdés kétség kívül nem sokára fel fog tetetni. Addig pedig a róka már megkezdé hízélg beszédét az ágon intra dominium ülő hollóhoz, minő szép, minő csengő, minő „arany“ pengésű a hang, mely torkodban rejlik, oh kedves barátom foglak védeni panszláv elemtől, és már várja, mikor fogja kiejteni szájából a kincset, melyet majd saját kezével vegyen el „isten rendelkezéséből“ az oltárról a felkenendő új császár.

Itt azonban kevés hajlam mutatkozik erre, s ha a Syreni szavakra általában lesz itt kedv arra, hogy a drága kincs kiadásáért, ezt valószínűleg erős kezesség adása fejében teendik, mely bizosítékot igérjen a német tartományok után való kacsintgatás és a csehországi izgatások ellenében. Lesz-e e bizosítékának elég sulya és érvénye most, midőn a szerződéseket csak úgy könnyedén tépik szét, s nem fog-e a birodalmi kormány csak a pusztá ígéretek nesze semmi fogd meg jól-jával maradni, erre nem merünk igenlő választ adni.

A porosz sisak alá keblezett Szászország s az újabban oda dölt bajor királyság, mint hallszik azon alkamból, hogy a porosz jegyzék Ausztria-Magyarország iránt látszólag közeledő hangon szól, s a bécsi jegyzék azt nem utasítá vissza, örömmilatkozatra hegyezteték külügyministereik tollait, melyben hivatalos örömmel constatálják a két állam közeledésével az ellenkező álláspontok megszűntét.

E nyilatkozatok adásának azonban alig ha nem vágja utját Bismarck.

E lépés ugyan is a két állam diplomatiailag még létezését akarván kitüntetni. Ámde az új szerződés célja épen az ellenkező vala, s a diplomatiail nyilatkozatoknak aligha eléjét nem veszik azzal, hogy az „egyesült német birodalom“ követe, midőn az illető jegyzékben elmondá Poroszország nézetét, ez alkalommal azt is kijelenté, hogy a többi állam nevében is szólott. Tehát a nyilatkozat ismétlése ére nincs szükség, — és kijelentik egyszersmind a drezdai és müncheni uraknak azt is, hogy szóval „örvendhetnek“ a barátságos viszony helyreállításán, de írott betűvel már csak Bismarck urnak van joga szólni.

Hogy ennek aztán mily emelő hatása lesz Drezdában és Münchenben és Stuttgartban, azt elképzelhetni.

A delegatio tagjai készülnek Pestre, s interpellálni szándékoznak Kuhn bárót, minő intézkedéseket teend a tiroli honvédelmi ügy lazán hagyása miatt azzal pótolni a hiányt, hogy a tiroli „császár vadász“ ezredbe sorparított számmal ujoncozzat. A kérdés csiklandós és aligha fog úgy felelhetni a minister, hogy a káposzta is megmaradjon, s a kecske is jól lakjék.

## Függetlenség és koronavágy.

(Brrr.) Sokféle független embere van a világnak, hanem a sajtó terén s a társadalmi körben mégis azok a legneveltebbesebbek, kik a sajtóhibák vesszőparipáján lovagolnak, vagy a „szavak egérfarkába“ fogodva, a polgári bátorság erényeit vélik gyakorolni. Az ilyen függetlenség irigylésre nem méltó.

Az államok életében is találni nevétségesen független fejedelmekre; ezek közé tartozik Károly a romániai: hűbéres adófizetője a török szultánnak, de azért még is független, mert Európa segítette nagyobb önállóságra Moldova-Olahországot, s Bismarck karja támogatja a bukaresti fejedelmi széket, míg a hoheuzollern ül benne.

Károly fejedelem annyira jól találta utóbb magát jelen helyzetébe, hogy a fejedelmi süveg alatt szépen elaludt és álmodott: királyi koronáról. Ki venné ezt neki rossz nevet! Hisz ha nagybátyja Versaillesben a nagy Németország császári koronájával bibelődik, miert ne álmodhatna unokaöcsje a kis Románia koronájáról.

Hanem az álom illúzióinak fonatát legelőbbnyire akkor szeli át a rideg valóság, midőn azok a legérdekesebben fejlődnek, fokozódnak. Ki ne emlékeznék gyerekek kora álmaira, midőn a terített asztalnál és akkor ébredt fel, mikor már tányérát meg is halmozta volt a legjobb csemegékkel: Károly fejedelem is így járt. Láta az úrasztalát, melyről Vilmos a sas szedegette a bronzos főekességeit; ott volt az őz király, s ép most tette fejére sajtókezüleg a Frigyesek, Konrádok és Ottok dicsőséges koszorú koronáját; s így feldiszítve fordult öcsje felé, oda nyujta neki egy skatulyát, melyet ez mohó siettséggel bontott fel; az ifjú ép az őz hóst akarát utánozni, de midőn fejére akarát tenni a szép jószágot, felébredt, üres kézzel találta magát.

Bismarck megbetegedett, Páris nem akar capitulálni, a francia nemzet vonakodik Vilmos lábai elé borulni s a német hadak tehelenekké ritkítottak a francia szuronyok által — ezek ütök ki a koronát az álmodozók kezéből, s egyelőre Károly fejedelemnek is meg kell ügyelnie, nehogy a N. Péter korában 15, most 77 milliós Oroszország zsebre dugja egy véletlenül a román királyságot s így a szék is feldőljön, a süveg is tova guruljon

## Tordamegyei főispán b. Kemény György beszéde

a decz. 19-ki bizottmányi gyűlésen.

Tisztelt bizottmány! Üdvözlöm a t. bizottmány jelen lévő tagjait. Fogadják megjelenésükért mindnyájan köszönetemet, de főként azon bizottmányi tagok, kik e szokatlan időjárásnak kellemetlenségei által sem lettek elrettenve, megycnk távolabbi részéből e bizottmánygyűlésben megjelenéstöl.

Megycnk jelen helyzetéről a főbirói jelentés a t. bizottmányának részletes és kimerítő felvilágosításokat fog adni.

Jelen bizottmányi gyűlésen, mint legfontosabb ügyet, tárgyalni fogjuk, hogy egyesek, községek és a megye, mint ilyen, mily módon és mennyiben járuljanak azon vasút-vonalnak kiépítéséhez, mely Szegedet-Aradon-Abrudbányán keresztül Tordával fogna összekötni.

Hogy ezen szeged-arad-abrudbánya-tordai vasút-vonal kiépítése komolyan terveltetik, arról kezeskednek azon tekintélyes egyének, kik ezen ügyet felkarolták, és kik ezen vállalat élén állanak.

Ha a fennebb nevezett vasút megépítetik, akkor Tordavárosa és annak azon vidéke is élvezni fogja azon vasúti előnyöket, melyektől részben Tordavárosa és annak vidéke elesett akkor: midőn a keleti vasút Tordavárosának kikerülésével megépítetni határozottatott.

Ezen szeged-arad-abrudbánya-tordai vasút-vonalnak fontossága sokszorozódnék, ha Maros-Ludasról, a termékeny Mezőségen keresztül, mrgépitelnék azon vasútvonal, mely Pestet Erdélyen keresztül Czernovitztal hozná lehetőleg rövidebb összeköttetésbe.

Ezen vasútvonal nem csak kereskedelmi, de stratégiai tekintetben is nagyfontossággal bír, annál fogva mindkét emített vasútnak kiépítése, csak idő kérdése.

Tisztelt bizottmány:

A mult bizottmányi gyűlés megnyitása alkalmával, azon szövegnek adtam volt kifejezést, hogy Franciaország kétségbeesett helyzetben van, hogy Franciaország le van győzve, de nincs meghódítva. Franciaországnak fennebbi, nehány szóval jelzett állása, még nem változott.

Azokban a civilizációnak, a népek szabadságának és az emberi nem feltartóztatlan haladásának érdekében, legyen szabad remélni, hogy jelen szerencsétlenség által valóban nagnak bizonyult a francia nemzet, mult kormányának mulasztásai és bünei, úgy az európai államférfiak megbocsáthatlan hibái miatt szenvedett csapások alatt nem fog végképen megtörni és megaláztatni.

Ha jogosult reményeink daczára Franciaország meghódítatik, ha Páris összelövetik, ez esetben Páris, e modern Carthago felett nem egy Scipio fog könnyezni, de könyezni fognak mind azon független államok népei, melyek most boldogok és szabadok és könnyezni fognak: mert proximus ardet ucalegon.

## A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jan. 5. 11 óra 40 p. délelött.

Érkezett Kolozsvárra jan. 5. 12 óra 20 p. délután.

**Párisban a tüzelőszér kifogyott. Faidherbe Bapauménál január 3-án a poroszokat minden állásaikból, az elfoglalva tartott falvakból kiverte. A Loirenál a francziák apróbb csatákban győztek.**

## Legújabb táviratok.

London, jan. 3. A „Times“-nak jó forrásból eredő hírei nem hagynak fenn kétséget az iránt, hogy Páris nemsokára capitulálni fog.

Berlin, jan. 3. (Hivatalos.) Versaillesből jelentik e hó 2-ről: A 8-ik hadtest vesztesége a dec. 23-ki csatában: 1 tiszt és 79 ember halottakban, 28 tiszt és 1598 ember sebesültekben.

Bécs, jan. 3. A „Neue Fr. Pr.“ jelenti Havreből: A tengerészeti minister elrendelte, hogy az észak-tengeri hajóraj Cherbourgban, Guedon parancsnoksága alatt, 3 hajóval és hat pánzélosal, továbbá a tartalék hajóraj Dindome parancsnoksága alatt, Brestben 7 hajóval és 2 pánzélos hajóval szereltesék fel. Az észak-tengeri hajórajnak kiszálló csapatokat kellend magával vinni.

Bécs, jan. 3. A „Tagblatt“ jelenti: Bismarck gróf álmatlanságban és köszvényben szenved.

Bern, jan. 3. (Berlinen át) Pruntból jelentik E hó elsején Abbevillersnél és Croixnál esata volt. A francziák visszavonulásában a Venguersféle hadtestből 200 ember fogatott el a schveiczi csapatok által; az elfogottak itt tölték az éjet. E hó 2-án Dellenél volt esata, melynek eredményéről a részletek hiányzanak. A schveiczi csapatok Boncournál állapodtak meg.

Bern, decz. 31. Ma ide érkezett egészen megbízható tudósítások szerint, a francziák dec. 30-án Belfortból kitértek, a német csapatokat a keleti részen határozottan visszaverték, több ágyúüteget leszereltek és sok foglyot ejtettek.

München, dec. 31. Versaillesből hivatalosan jelentik: A Mont Avron mellett, Neuville és Blanche közt fekvő fennsík elfoglalása tökéletesen megíiusult, miután az ágyuk tüzele a közel fekvő erődökből a közeledést egészen lehetlenné tette.

München, dec. 31. Orleansból dec. 28-ról jelentik: mind Frigyes Károly, mind a mecklenburgi nagyherceg visszarendellettek a versaillesi főhadiszállásra. A csapatok helyzete Orleansban és a körül igen kedvezőtlen, miután fölváltva szabad ég alatt kell táborozniok, nincsenek szátraik, s ezért sokan megbetegülnek. A körházak ily betegekkel egészen telve vannak.

## A csatatérről.

A poroszok nagyra tartják a Páris előtt kivított előnyöket, holott ezek tulajdonképp arra szorítkoznak, hogy a Mont Avront elfogalták, s a Noisy, Rosny és Nogent erődök előtt emelt francia földműveket bombázzák. Hogy a francziákra nézve sok előnnyel bírt a montavroni fennsík birtoka, tagadhatlan, mert ez lehetővé tette a Párisból kitérő nagy tömegek kifejlését; hanem sok jel mutat arra, hogy Trochu és Ducrot nem szándékoztak keleten és északon komoly áttörést végrehajtani. A poroszok még azt is híresztelik legutóbbi távirataikban, hogy a fennemített három erőd tüzelését elnémították; valószínűbb, hogy ez csak a versaillesi főhadiszállás hő kívánatainak anticipálása; lehet, hogy e forteok ez oldalon kevesebbet tüzelnek ma, de ez által csak azon helyes felfogásnak adnak kifejezést, hogy ez oldalon a poroszok erődösei pusztá kísérletek, melyek eredményre nem vezethetnek, egy legújabb távirat már is jelenti, hogy a poroszok félbehagyták a bombázást, s hogy a párisi fővezérlet nagyon jól tudja, hogy a valódi támadást a délnyugoti homlokzaton kell várni, s itt arra bizonyul el is van készülve.

Nagy kérdés azonban: megkezdhetik-e ez oldallal a poroszok a hatályos működést? Mert Chanzy hadának feladata ép az, hogy e műveletet megíiusítsa; az első lépést már meg is tette ez irányban, midőn Jouffroy által Vendomnál kifünő posztiókat foglaltatott el, kivétvén azokból a 20-ik porosz hadosztályt.

Északon Faidherbe, kinek seregét a porosz tudósítások szeretenek demoralizálni, felolozlatni, Chanzy hadával ugyanazon egy időben, dec. 31-én kezdé meg újabb támadó fellépését, s Arraisin nyomult előre.

Délkeleten a támadólag előre haladó francziák mind több tért foglaltak el, s Frigyes Károly kénytelen hadseregét újabb csapatküldésekkel gyengíteni, hogy Werdert a hinárból kisegíteni próbálja.

Általában már a francia hadműveletek birnak támadó jelleggel, míg a németek védelemre szorítkoznak, mi amazoknál föltételezi a tulerőt. A németek az éhségtől remélik Páris előtt a sikert; de ha e szövetségés késsik, a babérok elhervadnak; és ha még el is esnek Páris, csak a hadműködési tér változnék, de a francia nemzet ügyét még elveszettnek mondani akkor se lehetne.

## Megnyitó beszéd,

(October 31-én 1870-ben)

a székely-keresztúri állami tanítóképző ünnepélyes megnyitása alkalmából elmondotta Gyertyánffy István, a székely-keresztúri állami tanítóképző igazgató tanára.

Jeder, der in sich fühlt, dass er etwas Gutes wirken kann, muss ein Plagemann sein. Er muss nicht warten, bis man ihn ruft. . . . er muss sein, wie eine Fliege, die verscheucht, die Menschen immer wieder von einer anderen Seite anfliehet. Goethe.

Igen tisztelt gyülekezet!

A legbensőbb örömmel üdvözlöm Önöket uraim, kiket a népnevelésügyi iránti lelkes buzgalom ide hozott, hogy tanui legyenek a sz.-keresztúri állami tanítóképző megnyitása ünnepének. Hála a Mindenhatónak, hogy megengedte érniük e napot! Hisz az, a minnek beteljesült ma ünnepük, kevéssel több mint egy évvel ezelőtt, még mint remény és kívánság is merésznek tetszett Keresztúrra nézni! Ha valahol, úgy itt könnyű felismerni az Istenség, gyámolító, védő és vezető kezét. Múlt lesz tehát, hogy a legelső szava is ennek a mai nap életre ébredő intézetnek általán, mint igénytelen személyesítője által e percben, az Ur nevének dicsőítése, áldása legyen. De köszönet és hála egyszersmind nemzeti köznevelésügyünk legfőbb organumának a magyar k. közoktatási ministeriumnak, és ennek élén b. Eötvös József ő nagyméltóságának, ki dacára azon csak kevesektől ismert és méltányolt óriási akadályoknak, melyeket neki — mint a nemzeti nevelésügy magas tisztje hordokának útjába, egy egész sereg a nemzeti kultúra árbarátaival, hogy ne mondjam parasitáival — útjába gördíteni erőlködik: ha nem is rohamos, de annál biztosabb sikerű eredményekkel viszi folytonosan előbbre a népnevelés ügyét, miként azt többek közt ezen — meggyőződésem szerint — az egész székelység kulturális életében oly fontos szerepre hivatott intézet létrehozása is fényesen bizonyítja. És köszönet végre Önöknek is uraim, kiket mint e város és vidék értelmiségének képviselőit van szerencsém itten üdvözölni. E nap örömeinek méltó részesei Önök; nem csak azért, mivelhogy egy régóta táplált hő kívánságuk meg ma teljesedésbe, hanem mivel sok tekintetben az Önök kitartó buzgalmanak szép vívmánya ez a mai nap. Örömeiket fokozza azon tudat, hogy Önök e szerény kis terem falain belül az egész székelység jobbainak közörmét képviselik e percben. Az én szerepem itten nem a házigazdaé, ki vendégeit üdvözi. A vendég én vagyok, Önök a gazdák. Önök legelső sorban ez az intézet, már csak azért is, minthogy nagyrésztben az Önök fáradozásainak és áldozatkészségének köszönheti az létrejöttét. Ha mindamellett is én a vendég állománya magamra kifejezést adni azon érzelmeknek, melyeket e nap nagyjelentősége mindnyájunkban egyaránt fölébreszt, úgy erre a jogcímzet csupán hivatalos állásomban vélem föltalálni.

Habár azonban én is nem kisebb oszlatékokat kérek magamnak a mai nap örömeiből azokénál, kiknek alkalmuk — vagy tán szerencsénk volt oszlatkoni ezen intézet létrehozásának fáradozásaiban, minthogy a megalkotás ideje alatt — habár más irányban és más hazában — de én is csak a tanítóképzésügy érdekében munkálkodtam: még is helyén látom mindjárt most felkérni Önöket, hogy ne várjanak tőlem az alkalommal valami olyas műbeszédet, mely tán e nap nagyjelentőségével s az Önök hangulatának emelkedettségével kellő arányban állana. Nemcsak azért kérem ezt, minthogy különben is hiányával vagyok a szónoki tulajdonoknak, hanem mivel meggyőződésem szerint egyfelől nem is állana jól e mai nap komoly méltóságához a szavak csillogó pompája, más felől mivel ez a mai nap inagurálendő nevezetes köznevelési mozzanat teljességgel nem is szorult e szónoki magasztalások üres ékítőnyereire. Hisz úgy is elég gyakran vagyunk rákényszerülve — s többnyire éppen a nemzeti jobblét legfőbb kérdéseiben — beérnünk a nagy szavak és fényes beszédek léha tápszerével; mi jölesik ezekkel szemben néha egy-egy olyan tényleges eredménnyel is találkozunk, melyet minden dictio és capacitatio nélkül is a nemzeti jobb jövő valódi biztosítéka gyanánt kénytelen mindenki üdvözölni.

És valóban ilyeneknek tekinthetjük uraim azt a hat vagy hét tanítóképzőt, melyek a magyar törvényhozás gyöngyének az 1868-ki XXXVIII. törvénycikknek realizálása gyanánt e haza különböző pontjain ez évben s tán éppen e napokban kezdik meg működésüket. Ezek egyike — s geographiai helyzetétlől fogva tán a legnevezetesebbike — ez a mi tanítóképzőnk itten Sz.-Keresztúron. (folyt. k.)

## Tordamegye bizottmányi üléséről dec. 19—21.

(Vége.)

Addig is, míg a törvényhozás országosan kötelező törvényt hozna, jóváhagyás reménye mellett mező-rendőrségi statutumokat is alkottunk. Kellett ezt tenni a bomlásnak indult rend érdekében. A 48 előtti mező-rendőrségi törvények feledésbe mentek. A német korszak alatt a mesterségesen felkült ellenszenvet nép és birtokosok közt fenn kellett tartani, a panaszok nem nyertek orvoslást, vagy a hosszadalmas eljárás a prevaricationál is tetemesebb költségekbe verte a panaszlót. Mostanság a mező- és szőlő-rendőrséget csak az isteni gondviselés kezelte. Az illető közegek vagy nem tudták, mihez tartás magokat, erélyüket, ha lett volna is, a habozás, ingatlanság, vagy a bekövetkező választásokra való kacsingatás bénította meg. Most már van mihez támaszkodni, ha a hozott törvénynek csakugyan tiszteletet tudunk szerezni.

Azt hisszük, hogy a 27-e országos bizottság javaslata, mely az erdélyi területre 16 társas bíróság számára ugyananyai székhelyet jelöl ki, nem egészen hű kifejezése az erdélyi nép óhajtatásainak. Sokkal komolyabbnak tartottuk a 25-ös javaslatot, nem csak az igazságszolgáltatása érdekében, hanem mert az által az annyiféle gravitáló érdekek legezészerűbben elgittettek volna ki, Tordamegye bizottmánya sajnosan vette többek közt, Szász-Régenek kihagyását a társasbíróságok székhelyei közül. Egész Erdélyben sines egyetlen város, mely Moldva határáig benyúló nagyszerű fakereskedése, gyári iparának fejlettsége, fogyasztásai, gabona és marhavásárai, piacainak látogatottságai által nagyobb vidéket dominálna, s forgalma által több embert és többféle érdeket vonna be körébe, mint éppen Sz.-Régén. A bizottmány fontos érvekkel tömött kérését menesztett e részben az országgyűléshez.

A gyűlést több tiszteletbeli jegyző s bíráló bizottság kinevezése rekészette be. Helyeselni kell, ha iskoláikat jó sikerrel végzett ifjaknak alkalom nyitnak a kinevezések által, hogy az administratio vagy a törvénykezés terén magoknak gyakorlati ismereteket szerezzenek. Csak hogy ne tartás ezen kinevezést érdemnek, hanem erkölcsi kötelezésnek arra, hogy magoknak érdemeket szerezzenek. Kövessék ne az ujabkori sok csak divatos ambícióból felesapott tiszteletbeli jegyzőnek, hanem kövessék a régiek példáját, a kik a bizodalmat s megtiszteltetést azzal köszönték meg, hogy tanultak és dolgoztak, s eképe képeztek magokat a megye és állam derék hivatalnokaiá.

Ósi szokásainkhoz híven a főispáni gazdag és izletes teríték se hiányzott. Derültebb, kedvesebb s feszlenebb lakomát ritkán láttunk. A királyi párra, miniszterekre, királyi biztosra mondott felköszöntések után egymást követék a szebbnél szebb toásatok jelen és távollévőkre, s a küzdelmeiben általános rokonszenvvel kísért dicső francia nemzetre is. S még is volt valami a mi némi megütöztetést okozott. A megye egyik lelkes fiát, kinek kedves és lekötelező személyisége iránt különben a legőszintebb tisztelettel viseltünk, jelen volt számos párt-hívei közül senki se emelt poharat. Először történt ez Torda városában. Jól mondják: hogy a democratia háladatlan. Aranyosi.

## UJDONSÁGOK.

A szent ünnepek miatt lapunk 3-ik számának esti kiadása szombaton délelben jelenik meg Nevezetesebb táviratokat, azonban ha érkeznék, már pénteken széghordatjuk. — **Állam-költségvetés.** A m. évi dec. 28-án

tartott minster-tanácsban elhatározott, hogy az 1872 évre szóló költségvetés valamennyi ministerium részéről azonnal munkába vétessék, s összeállítás végett április végéig okvetlen átadassék a pénzügyministeriumnak.

— **Lónyai Menyhért** közös pénzügyminisiter e hó 2-án fogadta az olasz király Flórenczben.

— **Az osztrák delegatio** legközelebbi ülése jan. 10-én lesz.

— **Szentesített törvénycikkek.** A hivatalos lap jan. 4-iki száma közli a cukor-adóról, a bor- és hús fogyasztási adóról, a pénzügyi törvényszékek ideiglenes fenntartásáról, továbbá a bélyeg s illetékek, valamint a díjak iránt fennálló szabályok érvényének meghosszabbításáról, az 1868-ik évi XXI. t. cz. a közadók biztosítására és behajtására vonatkozó némely rendeleteinek módosításáról szóló, ő felsége elé terjesztett és szentesített törvénycikkek.

— **Horváth Mihály** közlebről Bécsbe utazott volt, hogy a néhai m. kir. udvari kancellária levéltárában kutatásokat tegyen III-ik Károly király korára vonatkozólag. Horváth buvárlatai közben Brenner Domokos szeptepesi prépost és hántai apátnak, II. Rákóczi Ferencz követének a római, majd a párisi udvarnál, urához intézett nagyérdéki eredeti diplomatiái jelentéseire is bukkant, melyek a cs. titkos levéltárból kerültek az udv. kancelláriába.

→ **Biasini Domokos** 100 frtot adott a sebesült francia foglyok számára újévi ajándokul. Elismerésre méltó adakozás.

→ **Baleset.** Ma délben egy részeg kocsis lóra ült, azonban ép oly kevéssé tudta kormányozni azt, mint magát. A piacon, hol sok vásáros nép tolongott, megvadult az állat és igen sok embert legázolt. Sokan megsebesültek, s köztük vagy három tetemes sérülést szenvedett. A derék lovasz most a hüvösön van, hol bizonyosan ki fog józanodni.

→ **Holdfogyatkozás** lesz szemlélhető nálunk ma e hó 6-án.

(.) **Dancz Nina** színházunk egyike tehetségesebb és jó reményű tagjának jutalomjátékára szombaton kerül színpadra: „Sárika a cserháti leány“ 4 felvonásos vígjáték. Dancz Nina, ki közönségünknek eddig is kedveltje volt, tömeges pártfogásra érdemes, ajánljuk is olvasóink figyelmébe.

→ **A pesti nemzeti színházhoz** 1870-ben 8 kitünőbb tagot szerződtettek, köztük Balázs né és Reményi. Meghalt: Tóth József, Mosonyi Mihály és Human Olg. Ugyanott a mult évben négy eredeti, hét fordított színmű és két új opera került színpadra. Az eredetiek között „Lukanus“, „Két kedő“ és „Ne fujd a mi nem éget“, közönségünk előtt még ismeretlenek, a fordítottak közül csak Sardu „H a z a“ című gyöngén sikerült drámai kísérlete szerzetett meg repertoire-unk számára. Vajjon nem volna jó a Bourgh színház számos magvatlan ültetvénye helyett ezek felé fordítani a figyelmet?

→ **A hírhedt koresolyatanczosok:** A daker kisasszony és Horatio Syr fellépte tegnaptól elnapoltatott a jövő szombatra.

— **Katonai tanintézetek az osztrák-magyar birodalomban** a következők: a hadi iskola, a határvidéki igazgatási tanfolyam, a felsőbb tüzérségi iskola, a hadbiztos tanfolyam, a központi gyalogsági tanfolyam, a központi lovassági tanfolyam, a katonai állatgyógyintézet, a bécs-újhegyi akademia, a sz-pólteni katonai collegium, a vasvári haditanintézet, a községi, kassai, kuttenbergi és st-osti felsőbb katonai nevelőintézet. A parancsnokok, tanárok, katonai hivatalnokok és szolgák száma 1400-ra megy.

— **Dr. Popp J. G.** gyakorló fogorvos, (lakása Bécs, Stadt, Bogner-asse Nr. 2.) 20 év óta készít egy essentiát, mely **Anatherin-szájvíz** név alatt árulatik, s jó hirben áll Európaszerte. Ez enyhít és gyógyít mindenféle fog- és száj-betegséget, megedzi a foghúst, eloszlatja a rossz szagot és daganatokat, egy a borkó lerakodást is megakadályozza, sőt még a süly ellen is használ, szóval a száj minden részének visszaadja az üde életfrisséget, s azt folytonos használat mellett meg

is tartja. A **növény fogóra** megtisztítja a fogakat a borkóttól s a fogmáznak megadja fehérségét, szilárdságát. Az **Anatherin-fogpászta** nem tartalmaz ártalmas alkatrezket, egyike a legjobb fogtisztítóknak: megtisztítja a fogmázát, a nyálhártyákat fölfrissíti. Az odvas fogakat legjobb **Popp fogtöm-jével** bedugni, ez a tovább romlást megakadályozza. Mindezek mellett tekintélyek bizonyítanak, úgy az is, hogy **Dr. Popp J. G. Anatherin-készítményei** világszerte el vannak terjedve, még Kelet- és Nyugat-Indiában is árulnak; annyira keresik azokat, hogy a feltaláló évente több mint 100,000 palackot ad el. Figyelmeztetjük tehát t. olvasóinkat **Dr. Popp J. G. Anatherin-készítményeire**, mindazokat, kik egészséges szájjal és szervekkel óhajtanak birt. Lakása, mint fennebb is megjegyzők: Bécs, Stadt, Bognergasse Nr. 2. — Raktárai mindenfelé találhatók.

(r-o.) **Nemzeti színészet.** Bogó A Iajos,

ki mint operett és népszimfoniés szép hangja által közönségünk előtt érdemeket szerzett, tegnap az opera terén is kísérletet tett. „Mártha“-ban. Lionel szerepében lépett fel. Az eredmény, mi ez első próbát követve, Bogó nézve igen előnyös. Tiszta és csengő tenor-hangja, melyet eddigi szerepkörében úgy szólv csak részben tudott bemutatni, szélesebb tért nyert, melyről mondhatjuk, hogy nagyrésztben betöltötte. A második felvonásban: „gyermek éveim korában“, a harmadikban: „csak dalolj és légy vidám“ dallamokat hatással emelte ki s egyáltalán a magán dallamokban elég folyékonyág-á egyesítette a természet adományát. Szokatlansága inkább a kettős és négyesekben tűnt fel, hanem ott sem annyira, hogy az egyöntetűséget zavarta volna, csak is az előadás finomságára folyt be. A közönség több versen viharos tapsban tört ki és ismételtlen kihívta. Vegye ezt Bogó buzdításul, s haladjon ezen a téren tovább, mert arra hivatva van. Csak oskolázás kell, — az által az izlés az előadási finomság fejlik, gyakorlat által megjön a művészi nyugalom és bensőség, melyeket még eddig nem tudott mint egészet bemutatni. Gerecs né (Durham) valódi lelkesültséggel énekel, művészi előadása fölmelegíti a közönséget, nagy kitüntetésben részesült. Darai Károlina nem csak csinos, hanem kifogástalan Nancsi volt. A kart is ki kell emelnünk, mely ma kiváló igyekezetet fejtett ki s a zenekart szintén, melyben ma feltűnt, hogy a rég érzett hiány pótolva van G. Lotscharek ur személyében, ki igen derék első hegedűs. Fehérvárié az érdem ez uj aquisitiojáért.

## A közönség köréből. \*)

Nyilatkozat.

Akademiai jogtanár: T. dr. Dobraszki Péter urhoz, egy — az első évi joghallgatók aláírásával ellátott — levél intézetet, melyben tanári önsvelelet, modora, becsülete, illoyalis, goromba módon megtámadatik.

Fennirt joghallgatók nevében, a t. tanár ur iránt melegen táplált bizalom garantiozása s a netalán felmerült gyanu elhárítása végett, de főleg azon kötelességből, mellyel becsületünknek tartozunk, midőn kijelentjük, hogy a kérdéses levél keletkezéséről nics tudomásunk: egyszersmind figyelmeztetjük az illetőt, hogy mi becsületünk tisztá tudatával birunk, s annak megsértése esetén nem késnünk nyíltan venni elégtételt, de indokolatlan személyeskedni valamely nagy íratis paizsa alatt ép oly gyávaság, mint a minő jellemtelenség bizonyos testület nevében — ennek tud-mása nélkül — oly tettet követni el, melynek önző célja van, s mely a testület becsületén gyászos foltot ejt. Kolozsvárt, 1871. jan. 4-én.

Az akademiai első évi joghallgatók nevében: Eröss Elek. Kéthely Sándor. Kis József.

\*) E rovathban közérdekű dolgok közölhetők, a tartalomért azonban a felszólaló maga felelős. Szerk.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

# H i r d e t é s e k.

## Hivatalos.

Sz. 6211—1870. tanácsi. (8) 2—3

### Haszonbérleti hirdetés.

Kolozsvár sz. kir. városa jogtulajdonát képező következő javadalmak u. m.: a) a piaci vásár- és szemet vám vételi jog, mely kiterjed az egész bel- és külvárosi piacokra, s mind azon utcákra, a hol bármiféle czikk eladás végett kiállitattik, és a mely joghoz csatolva van a barom utleveleknek városi hatóság felügyelet alatt leendő kiadásáért befolyandó jövedelem használata is, b) a hid és kapuk vámja vételi joga, c) az idegen bor és pálinka s egyéb szesz italok behozatala után járó díjak vételi jog, végre, d) a koresolyosság haszonvételi joga mind együttesen, egy haszonbéri tárgyat képezőleg, a képviselő közgyűlés 163—1870. számú végzése, s a főméltóság m. kir. belügy-ministeriumnak 21,643—1870. szám alatt kelt jóváhagyó rendelete következtében, három egymás után folyó évre, vagy is 1871-ik évi január 10-től 1873-ik év december utolsó napjáig bezárólag terjedő bérfolyamra határozatvan érbe adatik; az árverezés a város házánál az emleken lévő 4-ik számú teremben a jövő év január 10-ik napján d. e. 10 órakor fog megkezdetni s azon délután folytatván estvéli 6 órakor bezártni.

Ezen árverésen megjelenni a bérvagyók oly figyelmeztetéssel hivatalos fel, miszerint: 1-ór: Az évi bér felkiáltási ára 30000 o. értékű forintban állapított meg azon okból, mivel a főméltóság magy. kir. belügyministerium fennidézett magas rendeleténél fogva megengedte, hogy a piaci vásár szemet vám egyaránt a hid és kapuk vámja díjszabályzata legnagyobb részben a mostani drágasági viszonyokhoz képest felemeltessenek.

2-ór: Bérvagyók kötelesek az árverezés kezdete előtt, a felkiáltási ár 10%-tólját 3000 (háromezer o. forintot bánatpénzül az árverező bizottmány kezeibe letenni, mely a legtöbbet ígértől a kötelezett biztosíték kiállításáig s ennek a községi képviselét által lett elfogadásáig minden kamatozás nélkül vissza tartatik, a többi árverezőknek pedig az árverezés befejezése után vissza adatik.

3-ór: A legtöbbet ígérő köteles az árverezés befejezése után azonnal a biztosításul kellett egy egész évi haszonbérnek akár készpénzben, akár bérzei árfolyam szerinti egyenértékben elfogadandó, állam papirokban lefizethetéséről akár pedig egy terühökülési és így első helyre tekkönyvileg betáblázható e városi fekvő birtokok leköthetéséről magát az árverező bizottmány előtt hitelesen igazolni.

4-ór: A legtöbbet ígérő által megállitandó, a

tanács és képviselét által elfogadandó évi haszonbér összeg 12. (tizenkét) egyenlő havis előleges részletben fog a városi házi pénztárba bérli által befizettetni.

5-ór: Az írásbeli ajánlat után árverezni óhajtok is kötelesek ajánlataikba a felkiáltási ár 10%-tólját betenni, ily írásbeli ajánlatok azonban csak is a szóbeli árverezés megkezdéseig adathatók be, s fogadhatnak el.

6-ór: Akár szóval, akár írásbeli ajánlatok útján árverező bérvagyók azon körülményt, hogy a tanácsi előadói hivatalnál eleve is látható e tárgybeli szerződés minden pontjait, valamint a tárfikat is olvasták, jól megértették, s magukat ezeknek teljesen alávetik, jegyzőkönyvileg elősmerniök kell.

7-ór: A szóbeli és írásbeli ajánlatok ígérteli összegek egyenlősége esetében, a szóval nyilvánosan tett ígért birand előnyvel és érvényvel az írásbeli ígért ellenében és fölött.

8-ór: A vasuton ide szállított terhek után vendő ugynevezett kövezeti vám, ezen haszonbér tárgyat nem képezi, mert az a házi pénztár javára a vasuti igazgatóság által külön fog kezeltetni.

9-ór: Bérnöknek a vám-vétel ellenőrzésére meg lesz engedve ellenőrző bódékat felállitani, azonban hogy azok mely helyen legyenek felállitva azt a kebli rendőség fogja kijelölni,

a hidelvi nagy hidnál az ellenőrző bódé felállítását a vasut által okozott nagyobb forgalom s közlekedés könyvben lehetővé tétele tekintetéből semmi esetre se lesz megengedve, azonban e vonalon is gondoskodva leend az ellenőrzésről.

10-ór: Az árverezési vagy haszonbér szerződési általános feltételek és díjszabályok (tariffák) az árverezés ideje előtt is megtekinthetők, a városháznál cmelet 8-ik szám alatti irórában, de az árverés napján is — az árverés megkezdése előtt felolvasatni, részint áttekintés végett közre bocsáttatni fognak.

Kolozsvár sz. kir. város közigazgatási tanácsától december 30-án 1870.

## Nem hivatalos. Házasságokat közvetít

egy engedélyezett Iroda. Rörmentes ajánlatokat

## Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi úton gyógyít a nehezékor valódi orvosa **Dr. Killisch O. Berlinben**, jelenleg Louisenstrasse Nr. 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (9) 1/4 97—156

B. R. alatt 50 kr. melléklése mellett átszolgáltatja az ügynökség Budán, vízvárosban fúton 35. sz. a. I. emeleten. (2) 2—3

## Két kis orgona (Harmonium)

templomban is használható

egyik 300 másik 200 frton

készpénz fizetés mellett kapható

**Demjén Lászlónál**

Kolozsvárt,

hol bécsi új zongorák

(6) is folyvást haphatók. 2—3